

Asia: VN/22900/2023

Esitys valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta

Lausunnonantajan lausunto

Tähän voitte kirjoittaa kommenttinne liittyen asetusluonnoksen 2 §:ään (Avustettava toiminta)

Järjestöt tukevat julkista sektoria ja täydentävät julkisia palveluita. Järjestöt ovat elintärkeitä strategisia kumppaneita julkisyhteisöille, kuten hyvinvointialueille ja kunnille. Järjestöjen, kuntien ja hyvinvointialueiden välisellä kehittämis- ja innovaatiotoiminnalla saadaan aikaan entistä parempia toimintamalleja, jotka lisäävät ihmisten hyvinvointia ja osallisuutta sekä säästävät julkisia varoja.

Hyvinvointialueille tutkimus, kehittäminen, innovaatiot ja osaaminen (TKIO) on lakisääteinen tehtävä, jossa ne tarvitsevat myös kumppanuutta. Järjestöt tuottavat kehittämis- ja innovaatiotoiminnassaan tärkeää tietoa, osaamista ja toimintamalleja hyvinvointialueille. TKIO-toiminta hyödyttää alueen asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta.

Järjestöt ovat taitavia ja tuloksellisia erityisesti sosiaalisten innovaatioiden kehittämisessä. Sosiaaliset innovaatiot ovat uusia toimintamalleja, palveluita ja tuotteita, joilla ratkotaan yhteiskunnallisia ongelmia.

Tällä hetkellä sote-järjestöille ja säätiöille suunnatuissa avustuksissa ongelmana on etenkin kehitettyjen toimintamallien ja ratkaisujen laajempi levittäminen ja skaalaaminen esimerkiksi uusille kohderyhmille. Erityisesti projektiavustuksissa lähtökohdan tulee olla uuden luomisessa, ei olemassa olevien innovaatioiden laajemmassa levittämisessä. Yhteiskunnallista vaikuttavuutta syntyy vasta, kun innovaatio leviää laajempaan käyttöön.

Miina Sillanpään Säätiö pitää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kannalta tärkeänä, että avustetussa toiminnassa olisi nykyistä paremmat ja laajemmat mahdollisuudet kehitettyjen ratkaisujen skaalaamiseen ja levittämiseen mahdollisimman laajalle eri yhteisöihin ja yhteiskuntaan. Skaalaamalla sosiaalisia innovaatioita voidaan saavuttaa myös hyötyjä uusille kohderyhmille. Esimerkiksi mielenterveyden tukemiseen kehitetyt sosiaaliset innovaatiot voivat hyödyttää muitakin kohderyhmiä, kuten ikääntyneitä ja vanhuksia sekä edistää heidän toimintakykyään.

On muistettava, että sote-alan järjestöille ja yleishyödyllisille säätiöille avustukset ovat merkittävä, ja monelle myös ainoa rahoitusmuoto kehittämistoimintaan. Siksi avustustoiminnan kehittäminen myös sisällöllisesti on hyvin tärkeää.

Tähän voitte kirjoittaa kommenttinne liittyen asetusluonnoksen 6 §:ään (Avustuspäätös)

Pykälän 2 momenttia esitetään muutettavaksi. Asetusluonnoksen mukaan useammalle vuodelle myönnettävissä investointi- tai hankeavustuksissa voitaisiin tehdä tulevia vuosia koskeva sitova päätös jo vahvistetun talousarvion ja siihen sisältyvän määrärahan perusteella. Miina Sillanpään Säätiö pitää esitettyä muutosta tarkoituksenmukaisena ja kannatettavana.

Tähän voitte kirjoittaa kommenttinne liittyen asetusluonnoksen 8 §:ään (Avustuksen käyttö)

Pykälä vastaa osittain nykyisen asetuksen 9 pykälää. Miina Sillanpään Säätiö ei kuitenkaan kannata poistettavaksi nykyisessä pykälässä olevaa momenttia, jonka mukaisesti avustuksen saaja on myös voinut vuokrata tilat, jos toiminta on käyttötarkoituksen mukaista.

Järjestöjen ja säätiöiden toiminnassa ja toimintaympäristössä tapahtuu koko ajan muutoksia. Osa muutoksista on sellaisia, ettei niitä voida täysin ennakoida. Esimerkiksi koronavirusepidemian aikana järjestöjen toiminta siirrettiin lähes kokonaan verkkoon. Muutos oli ripeä ja ennakoimaton. Tilatarve on sittemmin vähentynyt olennaisesti ja pysyvästi.

On tärkeää, että yleishyödylliset organisaatiot voivat keskenään jakaa vuokra- ja toimitilakustannuksia, kun samoissa yhdelle järjestölle investointiavustuksella tuetuissa tiloissa toimii useampi yleishyödyllinen järjestö tai säätiö. On tärkeää, että tilat ovat mahdollisimman tehokkaassa käytössä. Tämä vähentää myös avustustarvetta.

Asetusluonnosta tuleekin korjata niin, että se sallii tilan vuokraamisen toiselle yhdistys- tai säätiömuotoiselle yleishyödyllisen toiminnan harjoittajalle.

Kannatettavaa asetusluonnoksessa on lisäys uudeksi kolmanneksi momentiksi, jonka mukaan STEA voi investointiavustuksen saajan hakemuksesta vahvistaa avustettujen tilojen vuokraamisen tilapäisesti muuhun kuin avustuksen käyttötarkoituksen mukaiseen toimintaan enintään vuoden ajaksi.

Tähän voitte kirjoittaa kommenttinne liittyen asetusluonnoksen 14 §:ään (Asiakkaiden valinta)

Asiakkaiden valintaa koskevat asiakirjat voivat sisältää arkaluonteisia tietoja. Vaatimus asiakirjojen 10 vuoden säilyttämisaikasta on pitkä. Miina Sillanpään Säätiö pitää tarkoituksenmukaisena tätä lyhyempää säilytysaikaa ja rajoitettua asiakirjakoontia.

Miina Sillanpään Säätiö kannattaa SOSTE:n tekemää esitystä siitä, että selvitetään yksityiskohtaisemmin, minkä asiakirjojen säilyttäminen kymmenen vuoden ajan on välttämätöntä avustuksen käytön asianmukaisen ja riittävän valvonnan kannalta.

Tähän voitte kirjoittaa kommenttinne liittyen asetusluonnoksen 17 §:ään (Selvitys avustuksen käytöstä)

Miina Sillanpään Säätiö katsoo, että on tarkoituksenmukaista nostaa euromääräistä rajaa tilintarkastajien avustuksen käyttöä koskevissa raporteissa (ns. AUP-raportit) euromääräistä rajaa nykyisestä 300 000 euroon.

Miina Sillanpään Säätiö kannattaa SOSTE:n esitystä siitä, että AUP-järjestelmä analysoidaisiin kokonaisuudessaan ja arvioitaisiin, mitä vaikutusta erityisraportoinnilla on saavutettu, sen sijaan, että sitä koskeva vaatimus sisällytettäisiin automaattisesti tulevaan asetukseen.